

Gehaakt in porselein

In de afgelopen 30 jaar, sinds ik na de kunstacademie een Master in Ceramics in Hongarije deed, heb ik mij als beeldend kunstenaar/keramist bezig gehouden met klei en later vooral met porselein, omdat dat een materiaal is dat mij erg aanspreekt. Ik houd mij altijd vooral bezig met vorm en structuur. Mijn verbeelding gaat uit naar abstracte vormen. De vormen willen niets anders zijn dan wat ze zijn, vorm met eenvoudige lijnen en de laatste jaren met complexe structuren. Ik heb natuurlijk veel ontwikkelingen doorgemaakt in mijn jaren als keramist. In dit artikel wil ik vertellen over mijn eerste stappen als keramist op het gebied van textiel.

Door Beatrijs van Rheeden – In maart 2020 was het plotseling stil. De keramieklessen die ik anders door de week heen gaf, mochten ineens niet meer. De rust en de ruimte die dat gaf, gaven mij de gelegenheid om een nieuwe stap te zetten.

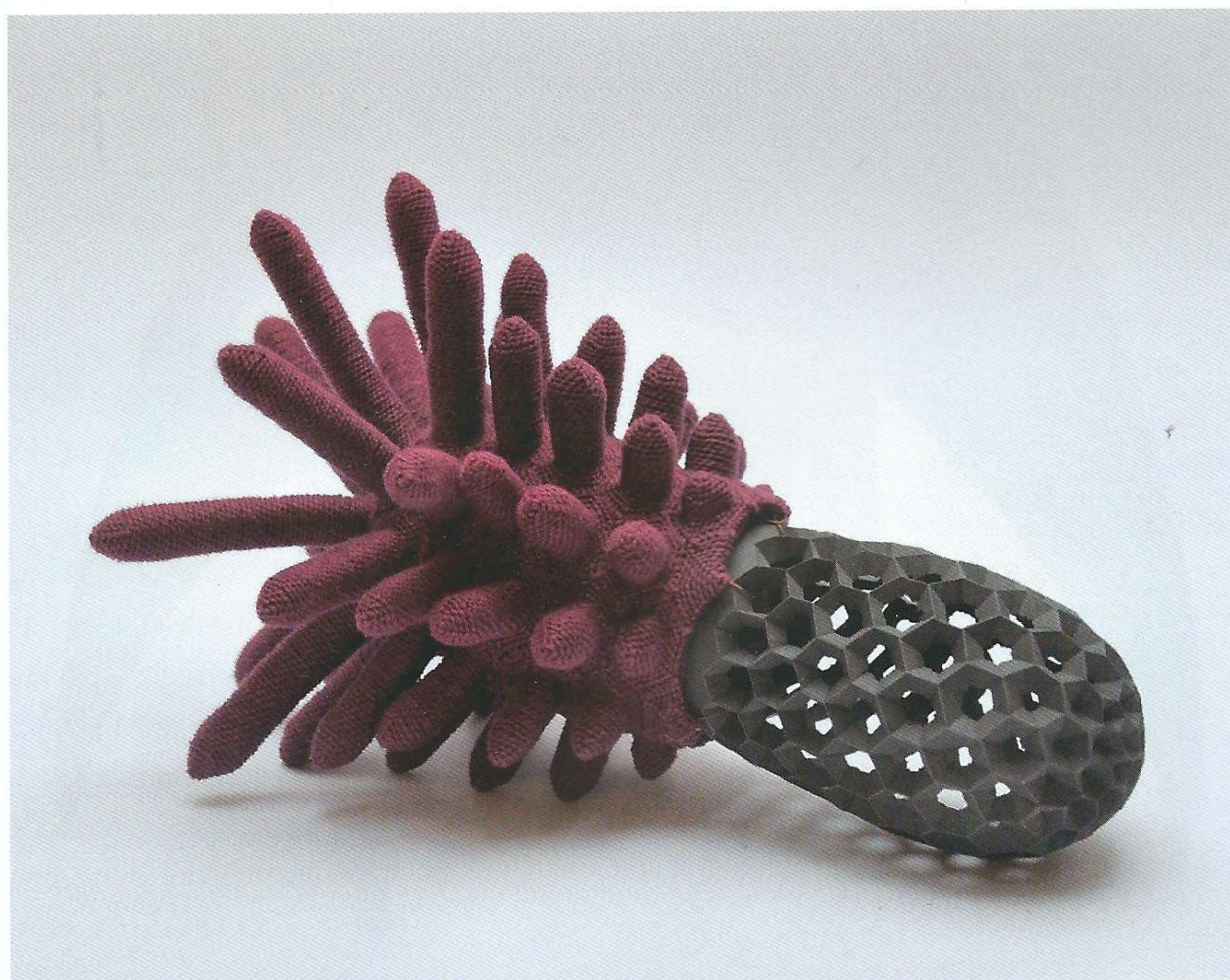
Ik was al een tijd niet helemaal gelukkig meer met mijn werk. Het snijwerk met porselein dat ik deed was klaar, de betovering was eraf en ik moest op zoek naar iets anders. Maar een volgende stap is niet makkelijk. In het verleden stapte ik dan over op een andere techniek om tot

andere inzichten en oplossingen te komen, en dat werkte soms best goed.

In de loop van de jaren heb ik in mijn cursussen meerdere malen mijn cursisten keramiek de opdracht gegeven om de klei te combineren met een ander materiaal en textiel was er daar één van. Ik herinner mij een schaal met heel kleurige touwtjes aan de rand. In 2015 zag ik in het CODA Museum in Apeldoorn een prachtige tentoonstelling van Felieke van der Leest. Zij maakt sieraden maar combineert allerlei materialen:

LINKS
'Handhold'. De gehaakte vingertjes zijn op de vorm vastgenaaid en door het porselein gehaald.

RECHTS
'Bat'.

LINKS
'Orange'.

RECHTS
'New Pokemon'.

plastic, edelmetalen en jowel, heel fijn haakwerk. In mijn jeugd kenden wij veel kunstenaars omdat mijn vader les gaf aan de Academie Beeldende Kunsten Minerva in Groningen. Bij een collega van hem zag ik heel fantasierijk macraméwerk. Een andere vriendin van mijn ouders maakte reliëfs van textiel die de ruimte in kwamen, heel plastische vormen. Al deze ervaringen en indrukken bij elkaar brachten mij op de gedachte om iets met textiel te gaan doen.

HET RESONEERT IN MIJ OMDAT IK
BESCHEIDEN VAN AARD BEN MAAR
TEGELIJKERTIJD TOCH NAAR VOREN
WIL TREDEN MET MIJN WERK.

Ik heb wel leren haken op de lagere school maar al snel werd breien meer favoriet omdat je dan vlotter kleding kon maken. Mijn hele leven heb ik altijd graag gebreid. Toen mijn twee dochters kleiner waren, haakte ik voor sinterklaas twee grote knuffels, zelf verzonnen. Dus iets zelf vormgeven, ook in textiel, was mij niet vreemd. Met haken zie ik direct de vorm-mogelijkheden,

met breien minder. Mijn tante kwam ooit terug uit Taiwan van een retraite, waar men het fijnste borduur- en haakwerk deed en gaf mij een heel klein gehaakt zakje om iets in te doen. Tegelijk was het een sieraad voor om de hals. Zij toonde mij hoe je met borduurdraad ook kon haken.

Het uitgangspunt voor mij bleef nog wel de porselein en daarom maakte ik met gietporselein vlot een heleboel kleine oefeningetjes, nog wel met het snijwerk als basis en toen begon ik eenvoudigweg te kijken hoe ik daarbij iets kon haken. De gaatjes nodigden mij uit om er iets doorheen te steken. Kleine vingertjes dan? Dat sprak mij aan. Een herinnering aan één van mijn eerste vrije werkjes, toen ik als scholier wat ging kleien bij een lokale keramist. Een gestileerd handje dat een vinger omhoog steekt. Het resoneert in mij omdat ik bescheiden van aard ben maar tegelijkertijd toch naar voren wil treden met mijn werk.

De eerste oefeningen waren allemaal met vingertjes, kort of lang, die door het snijwerk heen staken. Om ze te bevestigen heb ik

verschillende dingen uitgetoet. Ik heb grotere vormen gehaakt en de vingertjes daarop vast genaaid, zie *Handhold* en ook *the new pokemon*. Maar al gauw vond ik een andere mogelijkheid, die voor mij logisch was omdat ik in porselein al bezig was met de honingraat-structuren. Dus door de vingertjes te eindigen in een zeshoek, en soms een vijfhoek, kon ik ze zo verbinden dat het een ruimtelijk geheel werd. Zie *Caterpillar*.

Mijn eerste probeersels waren klein, dus klein en fijn werd ook het haakwerk. Ik werk meestal met glanskatoen van willekeurig welk merk, liefst geschikt voor haaknaald no 1 tot 1,25. Dit past ook wel bij mij. Met het fijnere garen en strak haken kan ik ook vormen maken die scherp gedefinieerd zijn. Ik wil graag dat het vooral om vorm gaat. De vormen ontstaan in eerste instantie in reactie op het porselein, wat past erbij of kan ik mooi aan laten sluiten. Maar al

gaandeweg probeer ik ook meer het geheel te bedenken en niet eerst alleen het porselein. Vaak ontstaat het vooral in mijn hoofd, maar steeds vaker maak ik kleine schetsen in een boekje, met daarbij aantekeningen van opgezette steken, een plan voor het meerderen en minderen.

De vorm moet helder zijn, in porselein zowel als in textiel. Maar het contrast tussen beide materialen mag wel voelbaar zijn, daar ontstaat iets spannends. Textiel geeft mij een vrijheid en

compleet andere mogelijkheden dan porselein, en dat vind ik echt heerlijk.

Het duurde even, maar toen ik eenmaal bezig was met haken en vorm, kwam ook de verlossende volgende stap. Ik ging in porselein vormen maken die alleen vorm waren. Het snijwerk kon ik loslaten. Het blijft natuurlijk altijd een zoektocht en ik heb niet altijd helder voor ogen wat ik nu precies wil neerzetten. Mijn innerlijk leven is de bron en ik heb een grote noodzaak tot het maken van beelden. Het is een gevoel van zijn dat ik wil laten zien en mijn vormenwereld is deze.

Meer werk van en info over Beatrijs is te vinden op www.beatrijsvanrheeden.nl.

'Caterpillar'.